

Լիբանանեան Լուրեր

Աւելի քան Մէկ Տարի Ետք Լիբանան Ունեցաւ Նոր Կառավարութիւն

2020 թուականի Օգոստոսին Լիբանանի կառավարութեան հրաժարելէն 13 ամիս ետք՝ երեկ Սեպտեմբեր 10-ին, երկիրը վերջապէս ունեցաւ իր կառավարութիւնը: Լիբանանի նախարարաց խորհուրդի ընդհանուր քարտուղար դատաւոր Մահմուտ Մաքքիէ երեկ կէսօրէ ետք յայտարարեց նոր կառավարութեան կազմը:

Աղբիւրները նշեցին, որ բաւական դժուար բանակցութիւններէ ետք է, որ յայտարարուեցաւ: Նոր կառավարութեան կազմութեան մասին նշեց, որ կառավարութիւնը կը բաղկանայ 24 նախարարներէ:

Պէյրուօի մէջ երեկ առկայ դրական մթնոլորտին արդիւնքով ամերիկեան տոյարը ամիսներէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով սկսաւ վաճառուիլ 17,100-ի:

Գաղտնիք մը չէ, որ երկրին մէջ տոյարի տատանումները մեծ հաշուով կապ ունին երկրի քաղաքական վերիվայրումներուն հետ ու այդ առումով ալ նոր կառավարութեան մը կազմութիւնը կը համարուի դրական մեծ քայլ, գոնէ ժամանակաբար:

Լուրեր Արաբական Աշխարհէն

4 Տարուան Բանտարկութեան Վճիռ՝ Ռիֆհաթ Ասատին

Փարիզի վճռաբեկ դատարանը 4 տարուան բանտարկութեան վճիռ հրապարակած է Ռիֆհաթ Ասատին դէմ: Այս մասին կը հաղորդէ «Արեւելք»:

Այս մասին տեղեկութիւնը տուած է «Ալ Մայատին» կայանը նշելով, որ Սուրիոյ Նախկին Նախագահ Հաֆէզ Ասատի եղբայր

Ռիֆհաթ Ասատը կը մեղադրուի դրամալուստման եւ ապօրինի կերպով ֆրանսայէն մեծ գումարներ արտահանելու մէջ:

84 Տարեկան Ասատ, որ բարձր պաշտօններ զբաղեցուցած է իր աւագ եղբոր պաշտօնակալութեան ժամանակ, երկրէն հեռացած է 1984-ին եւ հաստատուած՝ Փարիզ:

Կը նշուի նաեւ, որ Ռիֆհաթ Ասատ լուրջ տարակարծութիւններ ունէր Նախագահ Հաֆէզ Ասատին հետ եւ այդ պատճառով ալ հեռացած էր Սուրիայէն:

Միջազգային Լուրեր

Թալէպան Կ'Արգիլէ Բոլոր Տեսակի Ցոյցերը

Աֆղանիստանի մէջ իշխանութիւնը զաւթած «Թալէպան» ծայրայեղական շարժումը արգիլած է երկրին մէջ բոլորի ցոյցերու իրականացումը: Այս մասին յայտնած է Afghanistan Times թերթը:

Թերթի տեղեկութիւններով՝ կարգադրութիւնը պիտի գործէ այնքան ժամանակ. քանի տակաւին թալէպներու կառավարութիւնը չէ հաստատած համապատասխան օրէնքները:

Ուշագրաւ է, որ թերթը հրաժարած է հրապարակել տեղեկատուութեան աղբիւրը:

Հայկական Լուրեր

«Գունեղ Տօնակատարութեան» Մասին Խօսիլը Անարգանք Է Չոհերու Յիշատակին

ՀՀ կառավարութեան վերջին նիստին յայտարարուեցաւ Սեպտեմբեր 21-ին Հանրապետութեան հրապարակին վրայ կազմակերպուող «լայնածաւալ եւ գունագեղ տօնակատարութեան» մասին:

Այս առիթով «Հայաստան» դաշինքը յայտարարութիւն մը հրապարակած է.

«Անառարկելիօրէն, Սեպտեմբեր 21-ը մեր ազգային, պետական տօնացոյցի ամենաարժեքաւոր օրերէն է: Ուղիղ երեսուն տարի առաջ՝ 1991 թուականի Սեպտեմբեր 21-ին, Հայաստանի ժողովուրդը քուէարկեց անկախ պետութիւն ստեղծելու օգտին: Անցնող տարիները պետականաշինութեան, մեր յաղթանակներն ամրապնդելու ժամանակներ էին, եւ մեր հաւաքական ճիգը ուղղուած էր անցած ճանապարհը արժեւորելու, մեր բացթողումները խմբագրելու եւ համազգային կամքով արժանապատիւ ապագայ կառուցելու նպատակին:

Շաբ. Էջ 02

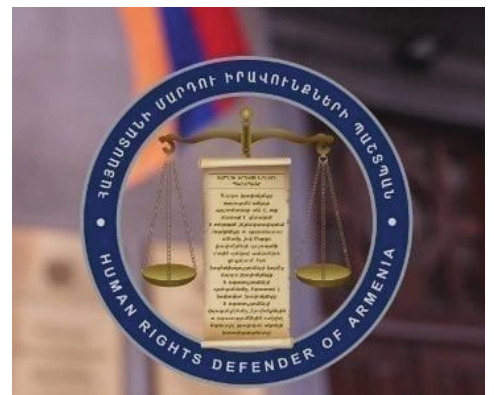
Հայ Գերիները Խոշտանգելու Վերաբերեալ ՄԻՊ-ի Արտահերթ Չեկոյցը Պիտի Ուղարկուի Միջազգային Կառոյցներուն

Հայ գերիները խոշտանգելու եւ անմարդկային վերաբերմունքի ենթարկելու յստակ ապացոյցներ, բարձր հաւաստիութեամբ փաստեր ներկայացուած են ՀՀ մարդու իրաւունքներու պաշտպանի անգլերէնով այս արտահերթ զեկոյցին մէջ:

«Փաստաթուղթը կը վերաբերի պատերազմական յանցագործութիւններու համար Ազրայէճանի պատասխանատուութեան: Չեկոյցին հիմնական դրոյթները այսօր հրապարակած ենք եւ եւ իրաւապաշտպան Սիրանուշ Սահակեանը՝ ցոյց տալով հայ ռազմագերիներու եւ քաղաքացիական անձերու նկատմամբ դաժան վերաբերմունքի, խոշտանգումներու եւ նուաստացումներու փաստերը, այդ արարքներուն համար պատասխանատուութեան մեքենականութիւնները:

«Արտահերթ զեկոյցին մէջ ներկայացուած են նաեւ 2020 թուականի Հոկտեմբեր 20-ին Կովսականի մէջ տեղի ունեցած զանգուածային խախտումները (հայ զինուորները մեքենայէն կապել ու քաշել, սպաննուած մարդոց ականջները կտրել եւ այլն):

«Չեկոյցը ունի հետեւեղծութիւնները՝ կապուած Ազրայէճանի Սահմանապահ ծառայութեան հետ, հիմնաւորող լուսանկարներ եւ տեսանկարներ, վերլուծութիւններ: Փաստաթուղթը պիտի ուղարկուի միջազգային կառոյցներուն, ինչպէս ՀՀ պետական մարմիններուն եւ հասարակական կազմակերպութիւններուն», - նշուած է ՄԻՊ զեկոյցին մէջ:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Մայր Աթոռում Ընդունեց Արցախի Հանրապետության Արտաքին Գործերի Նախարարին

Սեպտեմբերի 10-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Երկրորդ Ճայրագոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում ընդունեց Արցախի Հանրապետության Արտաքին Գործերի նախարար Դավիթ Բաբայանին՝ ուղեկցութեամբ Արցախի թեմի առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Վրթանես եպիսկոպոս Աբրահամեանի:

Նորին Սրբութիւնն իր գնահատանքը բերեց նախարարին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում տեղի ունեցող միջազգային համաժողովին իր մասնակցութիւնը բերելու համար, որով հնարաւորութիւն է ընձեռնուում ժողովականներին համապարփակ ներկայացնելու Արցախի առջեւ ծառացած ներկայիս մարտահրաւերները

եւ հիմնականորէն: Վեհափառ Հայրապետը տեղեկացրեց նախարարին, որ այս շրջանում Զոյր Եկեղեցիների ներկայացուցիչները եւս համապատասխան աշխատանքներ են իրականացրել միջազգային ատենակերպում բարձրաձայնելու Ադրբեջանի ոտնձգութիւններն Արցախի եւ Հայաստանի Հանրապետության դէմ:

Հանդիպմանը Նորին Սրբութիւնը նշեց նաեւ, որ Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի գլխաւոր քարտուղարին եւ Եւրոպական Եկեղեցիների համաժողովի նախագահին տեղեկացուել է Մայր Աթոռի կողմից Արցախի հոգեւոր-մշակութային արժեքների պահպանման գործում իրականացուող աշխատանքների մասին: Նախարար պարոն Դավիթ Բաբայանն իր խօսքում ընդգծեց, որ Արցախը մշտապէս զգացել է Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու աջակցութիւնը եւ մեծապէս կարեւորել ու գնահատել այն: Վերջինս նաեւ ընդգծեց նման համաժողովների կազմակերպման կարեւորութիւնը, որոնց միջոցով հնարաւոր է Արցախն առաւել ճանաչելի դարձնել միջազգային տարբեր հարթակներում:

Պատմութեան Մէջ Այսօր

Նիքիթա Խրուշչով

Նիքիթա Խրուշչով (15 Ապրիլ 1894, Զալիսովա, Զուրսի կուլերնիա - 11 Սեպտեմբեր 1971, Մոսկուա, ԽՍՀՄ)

Խորհրդային Միութեան Կոմունիստական Կուսակցութեան առաջին քարտուղար 1953-1964 թուականներուն, Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապե-

տութիւններու Միութեան նախարարներու խորհուրդի նախագահ 1958-1964 թուականներուն, Խորհրդային Միութիւն հերոս, Սոցիալիստական աշխատանքի եռակի հերոս: Կոմունիստական կուսակցութեան եւ Խորհրդային պետութեան ճանչցուած գործիչ: 1930-ական թուականներուն սկսած է զբաղեցնել բարձր պաշտօններ: Եղած է Ուքրաինայի կոմունիստական կուսակցութեան առաջին քարտուղար: Հայրենական պատերազմի տարիներուն (1941-1945)՝ տարբեր ռազմաճակատներու ռազմական խորհուրդի անդամ: 1953 թ.՝ Սթալինի մահէն յետոյ, յաղթած է իշխանութեան համար մղուող պայքարը: Իշխանութեան գալէն յետոյ հանդէս եկած է Սթալինեան բռնութիւններու սուր քննադատութեամբ, չնայած որ ինքն ալ ժամանակին աչքի ինկած է յատուկ դաժանութեամբ հակակոմունիստական տարրերուն դէմ որպէս պայքարող: Մեծ քանակութեամբ բռնադատուածներու ներում շնորհած է: Փորձած է հաստատել ժողովրդավարութիւն, ազատականացնել տնտեսութիւնը: Սակայն կուսակցութեան կարգ մը յետադիմական ուժերը 1964 թուականին հեռացուցած են զինք իշխանութենէն:

Հայկական Լուրեր

«Գունեղ Տօնակատարութեան» Մասին Խօսիլը Անարգանք Է 20-իներու Յիշատակին

Սկիզբը Էջ 01

Աւաղ, վերջին երեք տարիները եւ, յատկապէս, 44-օրեայ պատերազմը ո՛չ միայն խաթարեցին մեր պետականութեան ընթացքը, այլեւ անդառնալի մարդկային, ազգային-պետական կորուստներու մատենցին մեր հասարակութիւնը՝ երկիրը կանգնեցնելով անորոշ ապագայի առջեւ:

Այսօր, հազարաւոր զոհերու, խոցուած ինքնիշխանութեան, անվտանգային լրջագոյն մարտահրաւերներու, գերիներու, համազգային չապաքինուած ցաւի մթնոլորտի մէջ «Գունեղ տօնակատարութեան» մասին խօսիլը ճիշդ չէ: Անկախ անարգանք Է մեր զոհերու յիշատակին եւ արդարացիօրէն յարուցած է հերոս տղաներու ծնողներու, ընտանիքի անդամներու եւ մեր հասարակութեան վրդովմունքը: Մենք չենք հրաժարիր մեր անկախութիւնը արժեւորելու խորհուրդէն,

բայց անոր լաւագոյն դրսեւորումը պիտի ըլլար մեր պետականութեան ամրագրումը, պետական եւ ազգային հաստատութիւններու նկատմամբ իշխանութեան նախաձեռնած հետեւողական կազմաքանդման եւ նստման արշաւի դադարեցումը, երկրին մէջ համերաշխութեան մթնոլորտի ձեւաւորումն ու սպառնալիքներու իրական դիմագրաւումը: Համոզուած ենք, որ անկախութեան 30-ամեակին առիթով պետական յանձնաժողով ձեւաւորելու պայմաններուն մէջ կարելի էր երկրին մէջ ստեղծուած բարոյաւորութեան մթնոլորտին համարժեք համեստութեամբ արժեւորել տօնը:

«Հայաստան» դաշինքը, միաժամանակ, կը յայտարարէ, որ իր քաղաքական ողջ կարելիութիւնները պիտի ծառայեցնէ մեր պետականութեան ամրապնդման ու ազգային շահերու սպասարկման:

Հովանաւորութեամբ՝ ԹՄՄ Հիմնադիրներու Մարմնին
Կազմակերպութեամբ՝ ԹՄՄ Լիբանանի Տեղական Վարչութեան
Under the patronage of Tekayan Cultural Association's Board of Trustees
TCA District Committee of Lebanon
Կը ներկայացնէ՝ / Presents
The Youth Band
(Annual Concert)
Երաժշտական Ղեկավար՝ Վիգեն Ծալեան / Music Director: Vicken Chalian
Տեղի կ'ունենայ, 25 Սեպտեմբեր 2021, Ժամ՝ 20:00
AL LIQAA Կեդրոն, Ռապուէի Յոյն Կաթողիկէ Պատրիարքարանի կից
September 25, 2021, at 8:00 p.m. at AL LIQAA Center, Raboue
N° 000

Նամակ Ամերիկայեն – 19 -

ՌՎ Կորսնցուց Աֆղանիստանը

ՆԵՐՍԵՍ ՊԱՊԱՅԵԱՆ

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Ծօ Պայտըն անդրդուելի մնաց ամերիկեան ուժերը Աֆղանիստանէն վերցնելու իր որոշումին վրայ: Իրեն դէմ բանաձեւուած բոլոր քննադատութիւններուն դիմաց ան բազմիցս հաստատեց, թէ պատմութիւնը պիտի բացայայտէ իր այս որոշումին իմաստութիւնը: Վերջին քսան տարիներուն արդարեւ, հինգ իրարայաջորդ նախագահ՝ հինգ տարբեր մօտեցում որդեգրեցին Աֆղանիստանի նկատմամբ: Այս երեւոյթը կը բնորոշէ անհերքելի այն իրողութիւնը, թէ Միացեալ Նահանգներուն կը պակսէր զինուորական առաքելութեան յստակ եւ հետեւողական վարքագիծ մը:

Աւելի քան 775 հազար ամերիկացի եւ դաշնակից երկրներու զինուորներ ծառայեցին պաշտակտուած այս երկրին մէջ: Շուրջ 2,750 ամերիկացի զինուորներ կորսնցուցին իրենց կեանքը եւ բազմահազար ուրիշներ վիրաւոր վերադարձան պատերազմի դաշտէն բժշկական խնամք ստանալու:

Նախագահ Պայտընի որդեգրած այս որոշումը դրական ընդունելութեան արժանացաւ Ամերիկայի հանրային կարծիքին կողմէ: Նոյնիսկ պահպանողական քաղաքական հոսանքին պատկանող աչքառու ղեկավարներ քննադատութեան թիրախ չդարձուցին նախագահը:

Այսուհանդերձ, «Աֆղանիստանը ՌՎ կորսնցուց» թնճուկը կը շարունակուի վերլուծումի երթարկուի ամերիկացի մեկնաբաններու կողմէ: Նախկին նախագահ Տոնալտ Թրամփը իր պաշտօնավարութեան չորրորդ եւ վերջին տարուան ընթացքին, Ամերիկեան ուժերը ասիական այս երկրէն հեռացնելու առաջադրութեամբ արդէն ժամանակացոյց մը պատրաստած էր եւ զայն հրապարակած ի հեճուկս Փենթագոնի ղեկավարութեան խորունկ վերապահութեան: Նախկին նախագահ Թրամփ նաեւ արագացուցած էր Աֆղանիստանի տագնապին քաղաքական լուծում մը գտնելու աշխատանքը՝ աշխուժ բանակցութիւններ վարելով Զաթարի մայրաքաղաք Տոհայի մէջ՝ Թալիպանի բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն հետ: Այս գործընթացէն դուրս ձգուած էր Զապուլի կառավարութիւնը: Երբ բանակցութիւնները անընդհատ կը շարունակուէին, հազարաւոր թալիպան բանտարկեալներ ազատ կ'արձակուէին, հակառակ Աֆղան կառավարութեան բողոքներուն եւ ընդվզումին:

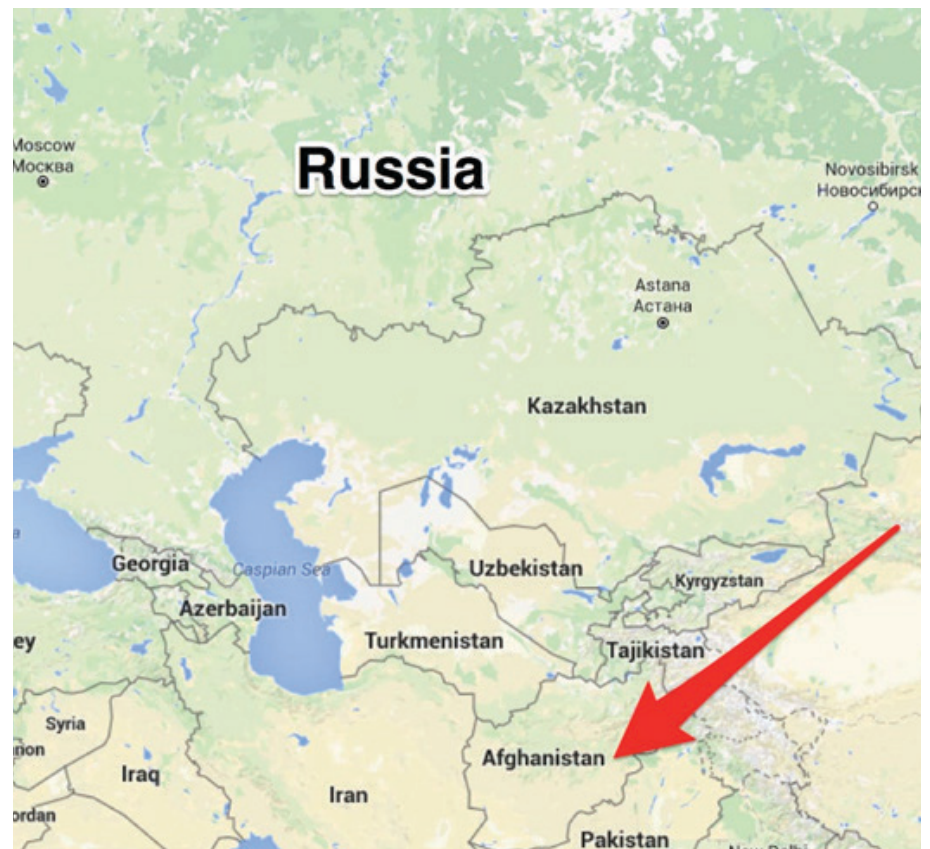
Միացեալ Նահանգներու ներկայութիւնը եւ հակաթալիպանական գործողութիւնները Աֆղանիստանի հողատարածքին վրայ այդքան ալ չէն տարբերիր Սովետական Միութեան տասը տարիներու, 1979-էն մինչեւ 1989, ապարդիւն եւ կործանարար զինուորական գործողութիւններու անփառունակ արդիւնքէն:

Քսան օրերու զինուորական յառաջխաղացքի ընթացքին, թալիպանի զինեալ ուժերը, թէեւ անկազմակերպ, սակայն կայծակի արագութեամբ գրաւեցին Աֆղանիստանի գրեթէ բոլոր կարեւոր նահանգները: Հասնելով մայրաքաղաքի անմիջական մերձակայքը՝ Թալիպանի ռազմիկները դադրեցուցին իրենց զինուորական գործողութիւնները: 48 ժամուան օղակի տակ առնելէ ետք մայրաքաղաք Զապուլը, անոնք առանց ամենադոյզն դիմադրութեան մուտք գործեցին, երբ նախագահ Աշրաֆ Դանի իրեն հաւատարիմ գործակիցներուն ընկերակցութեամբ յատուկ օդանաւով փախուստ տուաւ:

Հետեւաբար, Թալիպան առանց մեծ ճիգի վերահաստատեց իր իշխանութիւնը բովանդակ Աֆղանիստանի հողամասին վրայ 20 տարիներ ետք, երբ նախագահ Պուշ պատերազմ յայտարարած էր, որուն որպէս արդիւնք, ամերիկեան բանակը զբաւեց երկիրը, աքսորելով թալիպան իշխող տարրը: Թալիպանի գումարտակները ոչ միայն Աֆղան ազգային բանակին կողմէ ընդդիմութեան չհանդիպեցան, այլ տէր դարձան պատերազմի դաշտը լքող աֆղան զինուորներուն պատկանող ամերիկեան արդիական եւ մեծաքանակ զէնքերուն եւ զինամթերքին:

Ամերիկեան արժանահաւատ աղբիւրներու համաձայն Թալիպանի պատկանող զինեալ ուժերը տիրացան աւելի քան երկու հազար գրահապատ կառքերու, 40 ինքնաթիռներու, որոնց կարգին մահասփիւռ Black Hawks, եւ երկոտասնեակ մը տրոններու: Աւելի քան 600 հազար M16 տիպի զէնքեր եւ 162 հազար հաղորդակցութեան գործիքներ, 16 հազար զիշերային գործածութեան համար պատրաստուած հեռադիտակներ Թալիպանի սեփականութիւնը դարձած են այսօր:

Սակայն ֆինանսական գետնի վրայ Թալիպանը այսքան առատ բերք

չունեցաւ: Երկրին գանձարկղին մէջ միայն 1.6 միլիառ տոլար առկայ էր, երբ Թալիպանը մուտք գործեց Զապուլ: Ամերիկեան կառավարութիւնը զինուորական բոլոր ծախսերը հոգալէ ետք, նաեւ Աֆղանիստանի ազգային պիւտճէին 80 առ հարուրդ հայթայթած է: Թալիպանի իշխանութեան եկած օրն իսկ, Ուաշինկթընը սառեցուցած է Աֆղանիստանի պատկանող 9.5 միլիառ տոլարի գումար մը: Գերմանիան, որ իր կարգին տարեկան 500 միլիոն կը յատկացներ առկախած է տնտեսական այս օժանդակութիւնը, մինչ Եւրոպական միութիւնը՝ 1.4 միլիառ տոլարի իր խոստումը յետաձգած է անորոշ ժամանակով:

ՄԱԿ-ի մօտ Ռուսիոյ Մայուն Ներկայացուցիչը ողջունելով Թալիպանի Զապուլ մուտքը յայտարարեց թէ երկիրը փայլուն ապագայի մը վաղորդային կը գտնուի: Մինչ արեւմտեան դեսպանատուները փութփութ կը ջանային իրենց անձնակազմերը դուրս բերել մայրաքաղաքէն եւ ամերիկեան դեսպանատան պաշտօնէաները անդադար կը հրկիզէին զանազան փաստաթուղթեր, Զապուլի Ռուս դեսպանը նշեց, թէ Թալիպանի զինեալները սովորական մահկանացուներ էին, որոնք մայրաքաղաքը աւելի ապահով դարձուցած էին: Նախագահ Փութինը սակայն, աւելի զուսպ արտայայտուեցաւ՝ ընդգծելով այն իրողութիւնը թէ Թալիպանը այսօր իրականութիւն մըն է եւ «Մենք ճանչնալու ենք»: Սակայն այս չի նշանակեր թէ Հիւսստանի նման, ռուսական դաշնակցութիւնը դիւանագիտական ճանաչում չստորագրած է Թալիպանին, իբրեւ պաշտօնական պետականութիւն: Նման քայլ մը կանխահաս է տակաւին, որովհետեւ, Թալիպանական շարժումը «միջազգային ահաբեկչական կազմակերպութիւն» մակդիրը կը կրէ: Սակայն հոս անհրաժեշտ է յիշել թէ վերջին հնգամեակին Մոսկուա միջնորդի դեր կատարած էր Թալիպանի եւ Զապուլի իրարայաջորդ կառավարութիւններուն միջեւ, քաղաքական լուծումը մը գտնելու համար տարիներէ ի վեր շարունակուող տագնապին:

Թալիպանի յաջողութիւններէն ետք եւ երբ մայրաքաղաքը նուաճեցին, Ռուսիոյ Արտաքին Գործոց նախարար Սերկէյ Լաւրով հետեւեալ հետաքրքրական յայտարարութիւնը կատարած է. «Անոնք խելքը զլուխը անձինք են: Ոչ մէկ խնդիր պիտի յարուցանեն դրացի երկիրներու հետ եւ անգիջող պայքար պիտի մղեն Տաշի դէմ: Թալիպանը նաեւ պատրաստ է բանակցութիւններ վարելու բոլոր կողմերուն հետ՝ նոր կառավարութեան մը կազմութեան շուրջ»: Ռուսիոյ Արտաքին Գործոց նախարարը ի վիճակի է նման հաւաստիացումներ կատարելու, որովհետեւ, միայն ամիս մը առաջ էր նախարարութեան կեդրոնատեղիին մէջ ան դռնփակ խօսակցութիւններ ունեցաւ բարձրաստիճան Թալիպաններու հետ:

Նման շփումներ տեղի ունեցած են 2017 էն սկսեալ: Սակայն քաղաքական այս սիրաբանութիւնը նորօրեայ երեւոյթ մըն է: Արդարեւ 2000 թուականին, երբ Թալիպան իր հակակշիռին տակ առած էր Աֆղանիստանի երկու երրորդը, գործօն մասնակցութիւն ընծայեց Չեչեն ահաբեկիչներ մարզելու գործընթացին եւ ծիծաղելիօրէն ճանչցաւ Չեչնի «անկախութիւնը»:

Թրքական Բարքեր

Հայ Քաղաքացիները Սեփական Եկեղեցւոյ Մէջ Պատարագ Ընելու Համար Ձեզմէ՞ Պէտք Է Արտօնութիւն Ստանան. Կարօ Փայլանը՝ Թրքական Իշխանութիւններուն

Մալաթիոյ Սուրբ Երրորդութիւն հայկական եկեղեցւոյ մէջ, 100-ամեայ դադարէ ետք, Օգոստոս 29-ին մատուցուած է առաջին պատարագը, որուն մասնակցած է նաեւ Կ.Պոլսոյ հայոց պատրիարք Սահակ Մաշալեան: Եկեղեցին, սակայն, վերաբացուած է իբրեւ մշակոյթի կեդրոն, ուր, այնուամենայնիւ, հայկական համայնքը պիտի կարենայ մկրտութեան, պսակադրութեան արարողութիւններ իրականացնել: Բայց եւ այնպէս՝ թրքական իշխանութիւնները եկեղեցւոյ ցուցապատառին վրայ նշած են միայն մշակոյթի կեդրոն ըլլալու հանգամանքը: Թուրքիոյ խորհրդարանին մէջ, Ժողովուրդներու դեմոկրատական կուսակցութիւնը (HDP) ներկայացնող հայ պատգա-

մաւոր Կարօ Փայլանը խնդրին վերաբերեալ հարցում ներկայացուցած է Թուրքիոյ Մշակոյթի եւ գրօսաշրջութեան նախարար Մեհմետ Նուրի Էրսոյին: Akunq.net-ի տեղեկութիւններով՝ Փայլանի ներկայացուցած հարցումին մէջ մասնաւորապէս նշուած է. «Մալաթիոյ Սուրբ Երրորդութիւն հայկական եկեղեցին վերականգնելով՝ զայն բացիք իբրեւ «մշակոյթի կեդրոն»: Այս պատմական եկեղեցւոյ վրայ ցուցապատառ տեղադրեցիք, ուր գրուած է. «Թաշխորանի մշակոյթի եւ արուեստի կեդրոն»: Այն փաստը, որ սոյն եկեղեցին, ուր մինչեւ 1915 թ. իրենց կրօնական արարողութիւնները կատարած են նաեւ իմ ընտանիքի մեծերը, չէ բացուած իբրեւ եկեղեցի, որ անհանգստացուցած է հայկական

համայնքը: Այդ առիթով, պատասխանեցէք խնդրեմ հետեւեալ հարցերուս. 1. Ինչո՞ւ չկրցաք եկեղեցի կոչել Մալաթիոյ իմ եկեղեցին: 2. Ինչո՞ւ եկեղեցւոյ կարգավիճակով չվերականգնեցիք Մալաթիոյ իմ եկեղեցին: 3. Ինչո՞ւ հայկական համայնքին չվերադարձուցիք եկեղեցւոյ սեփականութեան վկայականը: 4. Ի՞նչ տեսակի մշակութային ձեռնարկներ կը ծրագրէք իմ եկեղեցւոյ մէջ: 5. Առանց խաչի եկեղեցի չըլլար: Ինչո՞ւ եկեղեցւոյ գմբեթին չտեղադրեցիք խաչը: 6. Հայ քաղաքացիները սեփական եկեղեցւոյ մէջ պատարագ եւ այլ արարողութիւններ ընելու համար ձեզմէ՞ պէտք է արտօնութիւն ստանան»:

Յիշեցնենք, որ Մալաթիոյ Սուրբ Երրորդութիւն հայկական եկեղեցւոյ որոշ հատուածներու վերանորոգումը ստանձնած էր Մալաթիոյ HAY-DER կազմակերպութիւնը, որ վերականգնած էր սրբավայրի խորանները եւ մկրտարանը:

«Ակօս»
Թարգմանեց՝ Մելինէ Անումեան
Արեւմտահայերէնի վերածեց՝
ԵՐԱՎԱՆ-Ը

Թուրքիոյ Մէջ Ամասիայի Թանգարանը Կը Թաքցնէ Ցուցանմուշներուն Հայկական Ծագումը

Թուրքիոյ Ամասիայի թանգարանին մէջ հայկական մշակութային ժառանգութեան նմուշները կը ցուցադրուին, բայց անոնց ծագումը լռութեան կը մատնուի: Այս մասին, ըստ Ermenihaber.am-ի՝ «Twitter»-ի թրքական տիրոյթին մէջ ահագնացած է օգտատէրերէն մէկը՝ նշելով, որ հայկական ժառանգութիւնը ընդգրկուած է Բիւզանդիոյ պատմութեան ցուցասրահին մէջ ու անոնց հայկական ծագման մասին ոչ մէկ խօսք կայ: Անգամ բաց վիճակի մէջ ցուցադրուող հնագոյն հայերէն Աստուածաշունչ գիրքերու համար որեւէ տեղ նշուած չէ, որ հայերէն են: «Ամասիայի թանգարանի «Արեւելեան Հռոմէական / Բիւզանդական կայսրութիւն» բաժինը լի է սխալներով: Անփորձութիւնը, անտեղեկութիւնը, անտարբերութիւնն ու գիտակցաբար տեղեկութիւնները կոծկելու միտումը

խառնուած են իրարու: Ահա այս երկրին մէջ անցեալի հանդէպ անվերջ վախի եւս մէկ օրինակ. Մարիամ Աստուածածնի այս արձանը, ըստ պնդման, կը պատկանի Արեւելեան Հռոմէական կայսրութեան ժամանակներուն: Արեւելեան Հռոմէական կայսրութեան անուան տակ կը ներկայացուին Ամասիայէն ու շրջակայ տարածքներէն բերուած եւ 19-րդ դարուն պատկանող արձաններ, սրբապատկերներ, Աստուածաշունչ մատենաներ: Բայց ոչ մէկ բացատրութիւն կայ, թէ անոնք ուրկէ ու ինչ ճանապարհներով այդտեղ հասած են, իսկ եթէ կայ, շատ թերի, կցկտուր է: Աստուածաշունչները հայերէն են, բայց հայերէն ըլլալուն վերաբերեալ այցելուներուն ոչ մէկ տեղեկութիւն կը տրուի», - գրած է Պաշաք անունով օգտատէրը:

Աւերուած Է Վանի Հայկական Գերեզմանատունը

Թուրքիոյ խորհրդարանական ընդդիմութեան մաս կազմող, քրտամետ «Ժողովուրդներու դեմոկրատական կուսակցութեան» Վանի եւ Տիարպեքիի պատգամաւորներ Մուրաթ Սարըսաչը եւ Հիշեար Օզսոյը Վանի հայկական գերեզմանատան աւերման հարցը բարձրաձայնած են երկրի խորհրդարանէն ներս: Վանի նահանգի Տուշպա շրջանի Զալեքի թաղամասին մէջ գտնուող հայկական գերեզմանատունը շինարարական մեքենաներու միջոցով աւերուած է այն անձին կողմէ, որ հանդէս եկած է իբրեւ տուեալ տարածքի սեփականատէր: Շիրմաքարերը տեղաշարժուած են, իսկ ոսկրակտորները յայտնուած են հողի երեսին: Ընդդիմադիր պատգամաւորները դժգոհած են, որ չ'իրականացուի կրօնական ու մշակութային շինութիւններու պետական պատշաճ պահպանութիւն, որուն հետեւանքով

ալ օրինակ աւերուած է Վանի հայկական գերեզմանատունը: Պատգամաւոր Մուրաթ Սարըսաչը յիշեցուած է, որ 2017-ին ալ Վանի այլ հայկական գերեզմանատան մը վրայ ամենայն թողութեամբ կառուցուած էր լուացարան, հանդերձարան ու կայանատեղի, իսկ գանձագողերու արարքներուն ալ վերջ չէր տրուած: Ընդդիմադիր պատգամաւորները, ներկայացնելով աւերուած գերեզմանատան լուսանկարները, հարցապնդումով դիմած են Թուրքիոյ նախագահի օգնական Ֆուաթ Օքթային ու Մշակոյթի եւ գրօսաշրջութեան նախարար Նուրի Էրսոյին, թէ արդեօք պետական մարմինները տեղեա՞կ են կատարուածէն ու պատմամշակութային արժեքներուն դէմ ուղղուած յարձակումները կանխարգիլելու համար որեւէ միջոց կը ձեռնարկուի՞:

Առողջապահական

Կուրծքի Կաթն Ծագակար՝ Թերահաս Մանուկներու Սիրտին Յամար

Կուրծքի կաթն դրական ձեռով կ'ազդէ թերահաս մանուկներու սրտանօթային համակարգի եւ սրտանօթային զարգացման վրայ: Այսպիսի եզրակացութեան յանգած են Իրլանտայի վիրաբուժներու թագաւորական վարչական կազմի բժշկական համալսարանի մասնագէտները:

Հետազոտութիւնը, որ հրապարակուած է JAMA Network Open ամսագիրին մէջ, ներառած է 80 թերահաս փոքրիկներու տուեալները: Այս իր տեսակին մէջ առաջին հետազոտութիւնն է, որ ցոյց տուած է, թէ թերահաս փոքրիկները, որոնք «աքթիվ» ձեռով կուրծքի կաթ ստացած են, մէկ տարեկանին սրտի աւելի լաւ գործունեութիւն ունեցած են:

Թերահաս ծնած թէ՛ փոքրիկները, թէ՛ մեծերը սրտանօթային հիւանդութիւններու, այդ շարքին՝ սրտի հիւանդութեան, սրտային անբաւարարութեան, համակարգային

եւ թոքային «հայփըրթենշնի» (արեան բարձր ճնշման) վտանգին ենթարկուած են: Անոնց մօտ բարձր եղած է նաեւ սրտանօթային հիւանդութիւններէն մահուան հաւանականութիւնը:

Այս հետազոտութիւնը ցոյց կու տայ, որ ծննդաբերութենէն ետք առաջին ամիսներուն բացառապէս կուրծքի կաթի օգտագործումը կապուած է թերահաս մանուկներու սրտանօթային համակարգի որոշ բնութագրերու բնականոնացման հետ:

Մեր Կորուստները

Նոյեան Տապանը Փնտռող Իտալացի Հետազոտողը Յուդարկաւորուած Է Արարատ Լեռան Մօտ

Արարատ լեռան վրայ 35 տարի շարունակ որոնողական աշխատանքներ իրականացուցած իտալացի հետազոտող Անկելօ Բալէկոն, վարակուած ըլլալով «քորոնա» ժահրով, սրտի կաթուած ունեցած է թոքական հիւրանոցներէն մէկուն մէջ: Ան մահացած է Էրզրումի քաղաքային հիւանդանոցին մէջ: Այս մասին կը տեղեկանանք Ermenihaber.am-էն:

Մահուան լուրը ստանալով՝ անոր որդին՝ Ստեֆանօ Բալէկոն, Իտալիոյ հիւպատոսութեան միջոցով կատարած է հօր կտակը: Բալէկոն յուդարկաւորուած է Արարատ լեռան մօտ:

«1986-էն ի վեր Արարատ լեռան վրայ Նոյեան տապանը կը փնտռէր: Հաւատացած ըլլալով, որ Նոյեան

տապանը այստեղ է՝ այս շրջանին շարունակ հետազոտութիւններ կ'իրականացներ եւ զանոնք կը հրապարակէր իր երկրի թերթերուն մէջ: Բալէկոն յոյս ուներ, որ տապանը յայտնաբերելու պարագային, մարդիկ պիտի հաւատան Նոյի ջրհեղեղին, սխալ պիտի չի գործեն եւ աշխարհի վրայ խաղաղութիւն պիտի տիրէ, այդ իսկ պատճառով ալ ամէն տարի հետազոտութիւն ընելու համար Բալազետ կու գար»,- պատմած է Թուրքիոյ մէջ Բալէկոյի որդիին վստահուած անձը՝ Մուրատ Շահինը: Շահինի ջանքերով ալ՝ Արարատը այդքան սիրող իտալացի հետազոտողը հողին յանձնած են Բալազետի Նոր գերեզմանատուններէն մէկուն մէջ, որ կը նայի Արարատին:

Կարգ Մը Սննդային Սովորութիւններ Կը Խանգարեն Նիհարնալու Գործընթացը

Ամերիկացի սննդաբաններ թուած են սննդային այն վնասակար սովորութիւնները, որ արգելք կրնան հանդիսանալ նիհարնալու, յայտնած է Eat This, Not That!-ը:

Բժիշկ Ռոքսանա Էսանին յայտնած է, որ վատ սովորութիւններէն մէկն է՝ աշխատանքի ընթացքին ճաշի ընդմիջում չընելը, ինչ որ կրնայ նուազեցնել արտադրողականութիւնը եւ տրամադրութիւնը: Ճաշէն հրաժարելէն ետք շատ հաւանական է, որ երեկոյեան մարդ աւելի շատ ուտէ:

Սննդաբան Զրիսթեն Սմիթ, իր կարգին, ուտելէն հրաժարիլը կը նկատէ «ամէնէն մեծ սխալը», այն մարդոց պարագային, որոնք կը փորձեն նիհարնալ:

«Շատեր չեն հասկնար, որ աքթիվ նիւթափոխանակութեան համար անհրաժեշտ է բաւարար քալորներ օգտագործել, իսկ անկանոն սնանիլը, ընդհակառակը, կը դանդաղեցնէ նիւթափոխանակութիւնը»,- ըսած է Սմիթ:

Բացի ատկէ, մասնագէտները չեն յանձնարարեր ուտել աշխա-

տավայրին մէջ, ինչպէս նաեւ՝ հեռատեսիլ կամ ֆիլմեր դիտելու ժամանակ: Եթէ մարդ տարուած է այդ բոլորով (ինչ որ կը կատարուի «էքրան»-ին առջեւ) ան սովորաբար ճիշդ չընկալէր այն, ինչ որ կ'ուտէ: Նաեւ չ'արձագանգէր կուշտ ըլլալու եւ ուտելու ազդանշաններուն ու չ'ափէն աւելի կ'ուտէ:

Սմիթ նաեւ չի յանձնարարեր արագ նիհարնալու համար նախատեսուած սննդականոնները: Նման սննդականոնները, մասնագէտին համաձայն, կու տան որոշ արդիւնք, բայց վատ ձեռով կ'անդրադառնան հոգեկանին վրայ, աւելին, նոյնիսկ եթէ մարդ նիհարնայ, աւելորդ կշիռքը դարձեալ կը վերադառնայ սննդականոնը փոխելէն ետք:

Մասնագէտները նաեւ չեն յանձնարարեր ոչ «կլիթէնային» սննդականոնի հետեւելը:

«Չկայ որեւէ գիտական փաստ, որ «կլիթէն» չունեցող ուտելիքները կը նպաստեն նիհարնալու: Աւելին, ատոնցմէ բաժին մը մեծ քանակութեամբ «քալորներ» եւ ճարպեր կը պարունակեն»,- նշած է Սմիթ:

Մարզական

Հայաստանը՝ «Խաղաղութեան Մարտիկ» Միջազգային Մրցոյթի Յաղթող

Դիլիջանի Մոնթե Մելքոնեանի անուն ռազմամարզական վարժարանին մէջ, Սեպտեմբեր 1-ին, տեղի ունեցած է «Խաղաղութեան մարտիկ» միջազգային մրցոյթի փակման հանդիսաւոր արարողութիւնը, որուն ներկայ եղած են ՀՀ պաշտպանութեան նախարար Արշակ Կարապետեանը, ՊՆ եւ ՉՈՒ բարձրաստիճան ներկայացուցիչներ, ՀՀ-ի մէջ հաւատարմագրուած դիւանագիտական ներկայացուցչութիւններու ղեկավարներ եւ ռազմական կցորդներ:

Բոլոր մրցաձեւերուն արդիւնքները համադրելէ ետք՝ մրցավարական յանձնաժողովին որոշումով՝ «Խաղաղութեան մարտիկ» միջազգային մրցոյթին անհատական հաշուարկով կին զինճառարներուն մէջ լաւագոյնը Ղազախստանի մասնակիցն է՝ աւագ սերժանտ Դիլիջան Դադի-ժանովան: Երկրորդ տեղը ՀՀ զինուած ուժերու խումբէն աւագ լեյտենանտ Արմինէ Գրիգորեանն է: Երրորդը ՌԴ խումբէն լեյտենանտ Ալեքսանտրա Ախտուկովան է: Տղամարդոց անհատական պայքարին մէջ յաղթող

ճանչցուած է Հայաստանի խումբէն աւագ լեյտենանտ Հայկ Յակոբեանը: Մրցանակային երկրորդ տեղը Նոյնալէս Հայաստանինն է՝ աւագ լեյտենանտ Յարութիւն Եախանեան: Երրորդ տեղը Ռուսիոյ մասնակիցն է՝ սերժանտ Անտրէյ Վետենսզին: «Խաղաղութեան մարտիկ-2021» մրցոյթին յաղթող ճանչցուած է Հայաստանի Հանրապետութեան զինուած ուժերու հաւաքական խումբը՝ տանելով վստահ եւ վաստակած յաղթանակ:

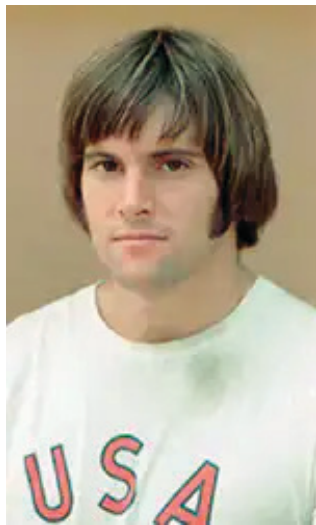
Բոլոր մրցանակակիրները պարգեւատրուած են բաժակներով, մետալներով եւ թանկարժէք նուէրներով: Հանդիսութիւնը եզրափակուած է ՀՀ զինուած ուժերու երգի ու պարի խումբի կատարումներով:

Ամերիկեան Բարքեր

ԳԵՈՐԳ ԲԵՇՇՎԵՐԵԱՆ
«Չարթոն»-ի Երեց Աշխատակից

Միայն Ամերիկայի Մեջ...

Միացեալ Նահանգներու մէջ՝ Նահանգային կառավարիչը կ'ընտրուի չորս տարուան ժամանակաշրջանի մը համար եւ կրնայ վերընտրուիլ մէկ անգամ եւս: Իսկ քուէարկելու իրաւունք ունեցող քաղաքացիներ կրնան խնդրագրով մը (Petition) յետս կոչել (recall) ընտրուած Կառավարիչ մը, եթէ դժգոհ են իր վարած աշխատանքէն:

Գալիֆորնիոյ Կառավարիչը՝ Կեվըն Նիւսըմ, ընտրուած էր 2018-ին եւ պէտք է պաշտօնի վրայ մնայ մինչեւ 2022-ը: Սակայն այս տարի իրմէ դժգոհ քաղաքացիներ խնդրանք մը ներկայացուցին զինք յետս կոչելու:

Վերոյիշեալ խնդրագիրը ստորագրած էին 1,719,900 իրաւասու քուէարկողներ՝ թէեւ պահանջուածը միայն 1,495,709 ստորագրութիւն էր, 2018-ի քուէարկողներուն 12 տոկոսը: Յիշենք որ Գալիֆորնիոյ բնակչութիւնը կը հաշուէ 40 միլիոն:

Կառավարիչի մը յետս կոչելու այս խնդրագիրը առաջին անգամը չէ որ կը ներկայացուի Գալիֆորնիոյ մէջ: Արդարեւ, 2003 թուականին՝ Կառավարիչ Կրեյ Տէյվիսն ալ յետս կոչուելով, իր տեղը կառավարիչ ընտրուեցաւ ֆիլմերու աստղ Արնոլտ Շուարճընէկըրը:

Վերադառնալով մեր նիւթին, Կառավարիչը յետս կոչելու քուէարկութիւնը տեղի պիտի ունենայ Երեքշաբթի, 14 Սեպտեմբերին: Եթէ ձայներու մեծամասնութեամբ Կառավարիչ Նիւսըմին վստահութիւն չյայտնեն քուէարկողները, ուրիշ մը պիտի ընտրուի 46 թեկնածուներու մէջէն:

Այդ թեկնածուներէն մէկուն մը մասին պիտի անդրադառնամ, որ կրնայ պատահիլ միայն Ամերիկայի մէջ՝ Նկարագրի իր անկայունութեան համար: Իսկ ո՞վ է այդ թեկնածուն, հիմա թոյլ տուէք որ բացատրեմ:

Այդ թեկնածուն Գեյթլըն Ճէնըր (տես Նկարը) անունով կին մըն է որ Նախապէս մարդ մըն էր (տես Նկարը) Պրուս Ճէնըր անունով: Պրուս Ճէնըր երիցս ամուսնացած եւ վեց զաւակներու տէր Նախկին ողիմպիական մարզիկ մըն էր (1976) որ 2017-ին վիրահատական

Նամակ Ամերիկայէն – 19 -

Ո՞վ Կորսնցուց Աֆղանիստանը

Սկիզբը Էջ 03

2001 դուկանի սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչութեան արարքներէն ետք, Նախագահ Փութին որոշած ըլլալով հաճելի թուիլ արեւմուտքին, թոյլատրած էր ռուսական օդային միջոցին գործածութիւնը ՆԱԹՕ-ի ուժերուն կողմէ եւ համաձայն գտնուած էր արեւմուտքի պատկանող փոքր զինուորական ներկայութիւն մը դրացի երկիրներու մէջ, որոնք բացայայտօրէն մաս կը կազմեն Ռուսիոյ ազդեցութեան գօտիին: Սակայն երն արեւմուտքը հանդուրժեց Աֆղանիստանի մէջ թմրեցուցիչի մշակման եւ արտածման, Ռուսիան դարձնելով աշխարհի մեծագոյն շուկան աֆղանական թմրեցուցիչներու, պատկերը շրջուեցաւ:

Քրեմլին սպասողական դիրքի մէջ է այսօր: Անոր առաջնահերթ մտահոգութիւնը՝ Չինաստանի եւ Միացեալ Նահանգներու նման կտրուկ կերպով կանխել է ծայրայեղ իսլամականութեան տարածման: Աֆղանիստանի սահմանակից Նախկին երեք հանրապետութիւնները, շուրջ 72 միլիոն բնակչութեամբ հարուստ թիրախ մը կը ներկայացնեն Թալիպանի շարժումին դաշնակից զինեալ խմբաւորումներուն համար: Քրեմլինը վերջին տասնամեակին նշանակալի տնտեսական եւ զինուորական ներդրումներ կատարած է Աֆղանիստանի սահմանակից երեք Նախկին սովետ հանրապետութիւններու մէջ. Տաճիկիստան, Իւզպէքիստան եւ Թուրքմենիստան: Ան այդ, ռուսական ազդեցութիւնը մեծապէս զգալի է:

Նուրբ գործողութեան մը ենթարկուելով՝ դարձաւ կին . . .

Է՛հ, եղա՛մ ասիկա: Բայց հոս ամերիկա է եւ մարդիկ վարժուած են հանդուրժողութեամբ ընդունիլ նմանօրինակ արտասովոր երեւոյթներ: Բայց ինծի համար գէթ՝ ամօթալի արարք մըն է որ պէտք է դատաւարտուի, ոչ թէ անոր համար որ իր սեռը փոխեց՝ այլ անոր համար որ կը համարձակի բարձր եւ որակաւոր պաշտօնի մը համար իր թեկնածութիւնը առաջարկել ու վերջ! Դասկոցոյին՝ շատ բարեկեր:

Ինքնաշարժի մը Արտասովոր Ճամբորդը...

Այս պատմութիւնը մեզի կու գայ Միացեալ Նահանգներու Ուիսքոնսոն Նահանգի Մարշֆիլտ քաղաքէն: Ուիսքոնսոն կը գտնուի Շիքակոյի հիւսիսը եւ ունի վեց միլիոն բնակչութիւն: Այդ Նահանգը նշանաւոր է իր պանիրի արտադրութեամբ: Դեպքը կը պատահի այդ քաղաքի ՍքՏանըլտս ճաշարանի յաճախորդներէն մէկուն:

Բայց առաջ որ մեր բուն նիւթին անցնիմ, կ'ուզեմ հակիրճ տեղեկութիւն մը տալ ՍքՏանըլտս ճաշարաններու ցանցին մասին: Անոնց առաջին ճաշարանը հիմնուած է 1940-ին եւ այսօր աշխարհի աւելի քան 100 երկիրներուն մէջ՝ այդ ցանցը ունի 37,855 ճաշարաններ . . .

Ուրեմն, ճէսիքա Նելսըն անունով մանկամարդուի մը ՍքՏանըլտս կ'երթայ, Նախաճաշ ուտելու: Դո՛ւ ինքնաշարժէն չես իջներ, այլ հեռաձայնով կ'ապսպարես եւ երբ կարգդ գայ՝ պատուհանէն կ'առնես ապսպրածդ, կը վճարես եւ ճամբարդ կը շարունակես:

Այս դրութիւնը (drive through) ստեղծուած է Աւստրալիոյ ՍքՏանըլտս ճաշարաններէն մէկուն մէջ, 1975 թուականին եւ անշուշտ շատ արագ կերպով տարածուած է աշխարհի բոլոր ՍքՏանըլտս ճաշարաններուն մէջ: Ճէսիքա երբ կարգի կ'ապսպար, Նկատի կ'առնէ որ իր առջեւի ինքնաշարժներէն մէկուն մէջ արտասովոր ճամբորդ մը կար: Ուշի-ուշով դիտելէ ետք, վերահասու կը դառնայ թէ ո՞վ է այդ արտասովոր ճամբորդը: Այդ ճամբորդը ուրիշ մէկը չէր, եթէ ոչ (տես Նկարը) կով մը:

Ըստ ինծի՝ այդ կենդանին կովէ չէր, այլ հորթուկ մը որ կրցած է բաւել փոքր ինքնաշարժի մը ետեւի աթոռին վրայ, չ'էք խորհիր! Բայց ինչո՞ւ հորթուկ մը ինքնաշարժին մէջ տեղաւորել եւ հետոյ պտոյտի կամ գործի տանիլ, չեմ հասկնար:

Այ մարդ, չե՛ս գիտեր որ այդ կենդանին կրնայ իր բնական պէտքերը հոգալ ինքնաշարժի մէջ ու լաւ մը աղտոտել զայն, առանց Նկատի առնելու անոր արտադրած անհանդուրժելի հոտը՝ որ կը թունաւորէ ներսի մթնոլորտը: Շիտակը՝ ես այսպիսի բանի մը չեի հանդիպած եւ եթէ Նկարը չըլլար, դժուար թէ հաւատայի ու վերջ:

Արդարեւ Թալիպանի դերը իբրեւ Աֆղանիստանի ներկայ պետութիւնը բաւականին խնդրական հարց է իբրեւ կայուն կառավարութիւն:

Եթէ Զապուլի նոր ղեկավարները կառավարեն կեդրոնէն, այլ խօսքով որդեգրեն չափաւորական վարքագիծ, կառավարութեան կազմէն ներս առնեն քաղաքական չեզոք եւ փորձառու անձեր, ինչպէս Նախկին Նախագահ Դամիտ Զարգայ եւ իրենց հետ Զապուլի անկեալ կառավարութեան բանագնաց Տոքթ. Ապտալլա Ապտալլան եւ մանաւանդ իգական սեռի պատկանող որակաւոր դեմքեր, Թալիպանի պահպանողական թելը որոշապէս «խաչակրութիւն» պիտի յայտարարէ եւ զինակցելով Տաէշի զանազան խմբաւորումներուն հետ, պիտի փորձէ Թալիպանի իշխանութիւնը անկայուն դարձնել:

Զանի մը օրեր առաջ, ռուսական օդուժին պատկանող չորս բեռնատար օդանաւեր անշուշտ՝ հինգ հարիւր ռուս քաղաքացիներ դուրս բերին Աֆղանիստանէն: Երեւութեամբ, այս արարքը խոտոր կը համեմատի ռուսիոյ ցուցաբերած քաջալերական կեցուածքին՝ Թալիպանի Զապուլ մուտքին կապակցութեամբ: Մոսկուան մտահոգուած է այն հաւանականութեամբ, թէ անկայուն կացութիւն մը քաղաքացիական պատերազմի կրնայ առաջնորդել Աֆղանիստանը: Պիտի ստեղծէ գաղթականական տագնապ: Երկիրը քող աֆղանները ապահովութիւն պիտի փնտռեն վերոյիշեալ Նախկին սովետական իսլամ երկրներուն մէջ, որոնց տնտեսութիւնը արդէն իսկ տկար է եւ երաշտը՝ լուրջ վնաս հասցուցած է երկրագործութեան: Առաւել, Մոսկուան լուրջ կերպով մտահոգուած է՝ գաղթականներու շարքերուն մէջ նաեւ կրնան սպրդիլ ծայրայեղական իսլամիստ տարրեր, որոնք կրնան անկայունացնել վերոյիշեալ այս սահմանակից երկիրները: Ան այսօր, Աֆղանիստանի 39 միլիոն բնակչութեան տասը առ հարիւրը գաղթական դարձած է եւ արեւմուտքը առաջնորդութեամբ Միացեալ Նահանգներու, շուրջ 125 հազար աֆղաններ դուրս բերած է երկրէն:

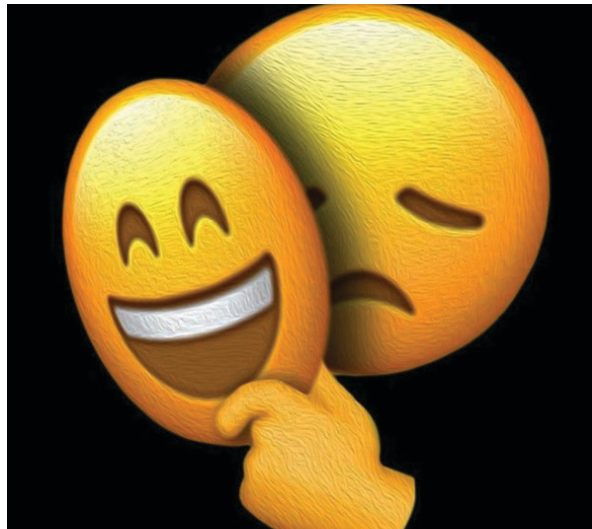
Անպայման ՊԷ՛տք Ե Երջանիկ Ըլլանք

ՊԻԱՆՔԱ ՍԱՐԸԱՍԼԱՆ

Մինչ քորոնավիրուսի համաճարակի պատճառով ամօրեայ կեանքը գրեթե ամբողջությամբ փոխուած է, ամենուր յառաջացած են հարկուրտ առաջարկներ, ինչպէս՝ «Երջանիկ եղիր տունը սա ընելով...» կարգախօսներով: Անոցմէ իւրաքանչիւրը երջանկութիւն կը խոստանայ տարբեր ձեւերով եւ բազմաթիւ մարդիկ ստիպուած զգացին երջանիկ ըլլալ այս մեթոտներով, տան մէջ: Այնուամենայնիւ, «Երջանկութեան ձգտումը» ոմանց համար հարցեր յառաջացուց:

Անվիճելի իրողութիւն է, թէ երջանկութիւնը կենսական նշանակութիւն ունի մարդկային կեանքի մէջ: Այնքան որ գովազդները, որոնց կ'ենթարկուինք օրուայ մը ընթացքին, երջանկութիւն կը «խոստանան»: Ամսագրերու մէջ կան սիրոյ, ամուսնութեան, կամ երջանիկ ըլլալու գաղտնիքներու ցանկեր: Փիլիսոփայ եւ «Երջանկութեան հետազօտող» Վիլիելմ Շմիտի կողմէ գրի առնուած «Ապերջանիկ ըլլալ. խրախուսանք» հատորը կը պատմէ երջանկութիւնը պարտականութիւն դարձուցած մարդոց մասին: Շմիտ իր գիրքին մէջ կը նշէ, թէ այժմ մարդիկ կրնան իրենց զբաղումները նուիրել իրենց անձնական երջանկութեան՝ առողջապահական, բնապահպանական սպառնալիքներու, պարտքերու եւ տնտեսական ճգնաժամերու պայմաններուն ներքեւ: Ըստ Շմիտի, ներկայ դարաշրջանին անհատները կը ստիպուին հաւատալ, թէ իրենք պէտք է անընդհատ երջանիկ ըլլան եւ եթէ տխուր ըլլան, կը կարծեն, թէ կեանքը ապրելու չ'արժէր: Բացի այդ, հակառակ, որ երջանկութիւնը տարբեր աշխարհագրութիւններու մէջ տարբեր նշանակութիւն ունի, հեղինակը կը պնդէ, որ «Երջանիկ ըլլալու անհրաժեշտութիւնը», տխուր մարդիկը կը մղէ զգալ անելի դժբախտ ու խնդրայարոյց եւ անոնք արտաքին աշխարհի ազդեցութիւններէն խուսափելու համար կը «պատասպարուին» երջանկութեամբ:

Հեղինակը գիրքի մէկ հատուածին կը սկսի «Արդեօք երջանկութիւնը միշտ կ'երջանկացնէ» հարցումով եւ կը նշէ, թէ երբ մարդ ինքզինք կը համոզէ, որ պէտք է երջանիկ ըլլայ, հակառակ բեւեռի ներուժը այնքան կը հզօրանայ: Որովհետեւ մշտական հաճոյքներու մէջ երջանկութիւն փնտռելը տխուր ըլլալու դուռ կը բանայ: Օրինակ, եթէ անհատը կը կեդրոնանայ յաջողութեան վրայ, ան հեշտութեամբ ապերջանիկ կը դառնայ ծախողման ամենափոքր պարագային: Շատեր կը փափաքին երջանկութիւն գտնել սիրոյ մէջ: Այնուամենայնիւ, Շմիտ կը պնդէ, որ ընկերային պարտաւորութեան կատարումը՝ սերը կը կուրացնէ զգացումները եւ անհատները ապերջանկութեան կը մղէ: Այս պատճառով սերը կը կատարէ որոշ ապերջանկութիւններու «մատակարարի» դերը: Եթէ երջանկութիւնը չափազանց շեշտուի, անհատը կը դառնայ տխուր, ինչ որ նման է ո՛չ թէ բաւարարութեան, այլ՝ ձանձրոյթի: Այս փուլին կենսական նշանակութիւն ունեցող կետերէն մին այն է, որ երջանկութիւնն ալ կրնայ «սպառել» մարդիկը: Երբ անհատը երջանիկ ըլլալու համար ունի ամէն ինչ (աշխատանք, բնակարան, ինքնաշարժ, ընտանիք), «իսկ հիմա՛» հարցումը կը սկսի «կրծել» մարդոց միտքը: Աւելին՝ բարեկեցութիւնը իր հետ կը բերէ զայն կորսնցնելու վախը: Երբեմն այս գործընթացին, յարաբերութիւններու մէջ վստահութիւնը եւ հին արժեքներու տրուած նշանակութիւնը կը նուազի:

Գիրքին մէջ նշուած մէկ այլ կետ մեյամադոնութիւնն է: Ընկճուածութիւնը, ի տարբերութիւն մեյամադոնութեան, կ'որոշուի զգացումներու սառեցմամբ, իրադարձութիւններու արձագանգելու անկարողութեամբ եւ այլն: Ներկայ դարաշրջանին անհատներու զգացած «իմաստի կորուստը» զանոնք կը տանի դէպի հոգնածութիւն, այլ խօսքով՝ մեյամադոնութեան եւ անելի վատ ընկճուածութեան: Այն անձը, որ չի կրնար յաղթահարել աշխարհի եւ իր կեանքի հակասութիւնները, կրնայ նոյնիսկ ինքնասպանութեան մտադրութիւն ունենալ: Այնուամենայնիւ, մեյամադոնութիւնը պարզապէս այն ապերջանկութիւնը չէ, որ մարդ կը զգայ երազանքներու իրականացման անհնարինութեամբ: Միեւնոյն ժամանակ, կը նշանակէ գերծ մտալ աշխարհի վրայ երազանքներու իրականացման յոյսէն: Սա հասկնալով կ'օգնէ ազատուիլ շատ մը բանը կարծ ժամանակի մէջ իրականացնելու ջանքերէն եւ այսպէսով մեյամադոնութիւնը ազատութեան նոր դուռ կը բանայ մարդոց առջեւ:

Ըստ հեղինակի, մարդիկ պէտք է սորվին ապրիլ ապերջանկութեամբ: Հակառակ կեանքի բոլոր անիմաստ կողմերուն, ան պէտք է կարողանայ իմաստաւորել զայն եւ իր գոյութեան նպատակը վերածել կեանքի իմաստի որոնման: Իմաստը կը զարգանայ փորձառութիւններով. հինգ զգայարաններուն՝ տեսողութիւն, հոտառութիւն, լսողութիւն, համ եւ մաշկ: Օրինակ կարգ մը հոտեր կրնան մարդը ուրախացնել, իսկ կարգ մը հոտեր կրնան տխրութիւն պատճառել: Ժամանակակից մարդու պարտականութիւնն է մտածել այն նպատակներու եւ խնդիրներու մասին, որոնք յարմար են ապրելու արուեստին: Անհատը պէտք է բաց ըլլայ աշխատելու կենսոլորտային (ecological), համաշխարհային հասարակութեան համար: Այս փուլին, մեյամադոնութեան ուժը այն է, որ իրենց զգայնութեամբ կը զգան իմաստը եւ անոր բացակայութիւնը: Զանի որ զգայնութիւնը դեռ մարդկային յատկութիւն է, որ փրկութիւն կը բերէ: Տխուր մարդիկ շատ անելի արագ կը գիտակցին վտանգը, սխալը, անարդարութիւնը, քան՝ երջանիկները: Ուրիշներու կեանքը բարելաւելու գաղափարը այս փուլին «կ'աշխուժացնէ» մեյամադոնութեան: Այս իրավիճակը կրնայ ձեռք երջանկացնել, եթէ տխուր ըլլալը ընդունիք՝ որպէս մարդ ըլլալու «հնարաւորութիւն»:

Հեղինակը կը պահէ իր չեզոքութիւնը եւ կը պնդէ, որ անհրաժեշտ է բոլոր զգացումները հաւասարակշռուած ապրիլ՝ երջանկութիւնը կամ տխրութիւնը գեղեցկացնելու փոխարէն, ի տարբերութիւն շատ մը գիրքերու:

ԲԱՆ ՈՒ ԳԻՐ

Հմայում է ինձ լապտերը փողոցային, հմայում են մանրկէները անմարմին, հմայում է պատուհանի ջահը թարթող, հմայում են հայելիները կախարդող.- ու փողոցում թերթեր ծախող զուարթ տղան, եւ կառքերն ու վագրը նրանց յաւերժական, եւ զանգերի երգը տխուր ու հոգեթով - գորշ ամօրեան՝ իր ձանձրոյթով ու հեքիաթով:

Ե. ԶԱՐԵՆՑ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԱՅՈՅՑ

11 2021
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Կրկ Երկ Երեք Զրեք Հնգ Ուրեք Շաբ						
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

ԺԱՆ ԳԱՌԶՈՒ
(1907 – 2000)
«Անիի աներակները»

Հանդիսապետություն
Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ

Պիտի պատարագե եւ յաւուր պատշաճի քարոզէ
ԳԵՐՇ. Տ. ՄԱԿԱՐ ԵՊՍ. ԱՇԳԱՐԵԱՆ

Կիրակի, 12 Սեպտեմբեր 2021-ին, Անթիլիասի Ս. Գիրգոր Լուսաւորիչ Սայր Տաճարին մէջ: Պատարագը ուղիղ պիտի սփռուի Կաթողիկոսարանի **CILICIA TV Facebook**-ի եւ **YouTube**-ի էջերէն:
Կը Հրաւիրենք մեր հաւատացեալ ժողովուրդի զաւակները հաղորդուելու այս տօնին պատգամով:

ԴԻԲԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ

ՏՕՆ
ՎԵՐԱՑՄԱՆ ՍՐԲՈՅ ԽԱՉԻ

Հանդիսաւոր Սուրբ եւ անմահ Պատարագ
Այնաճարի Ս. Պողոս Եկեղեցւոյ մէջ
Կիրակի, Սեպտեմբեր 12, 2021-ին

Կը պատարագե եւ իր պատգամը կը փոխանցէ
Լիբանանի Հայոց Թեմի Առաջնորդ՝
ԳԵՐՇ. Տ. ՇԱԽԷ ԱՐԶ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ,

Սկիզբ Պատարագի ժամը 10:00

Դիւան Ազգ. Առաջնորդարանի

Խմբագրական Ազդ

ԶԱՐԹՈՆԶ-ի Յատուկ Յաւելուած Նուիրուած Մեր Գասպար Տէրտէրեանին

ԶԱՐԹՈՆԶ կը նպատակադրէ յատուկ յաւելուած մը նուիրել Հայ Դատի անխոնջ մարտիկ՝ թերթիս աշխատակից եւ բարեկամ, Մեր Գասպար Տէրտէրեանին:

Հետեւաբար խմբագրութիւնս կոչ կ'ուղղէ հանգուցեալին գրչի եւ միտքի ընկերներուն, անմեռ յիշատակը յարգողներուն, ինչպէս նաեւ իր վաստակն ու պայքարը գնահատողներուն ընդհանրապէս, այս երեւոյթ հանդիսացող Մեծ Հայուն, մտաւորականին, գրողին, խմբագրին, հրապարակագրին, գաղափարի գինուորին եւ իրաւաբանին նուիրուած գրութիւններ, յուշեր, վկայութիւններ, լուսանկարներ եւ այլ առնչուած նիւթեր որոնք խմբագրութեանս մինչեւ 20 Սեպտեմբեր 2021-ը, օգտագործելով ել-նամակի հետեւեալ հասցէն. zartonkadl@gmail.com Կանխայայտ շնորհակալութիւն տոյն կոչին ընդառաջողներուն, իրենց ազնիւ գործակցութեան համար:

Խմբ.

Մշակութային Արձագանգ

Սիրան Սեգայի Արխիւը Յանձնուեցաւ Հայրենիքի Գրականութեան եւ Արուեստի Թանգարանին

Հայաստանի Գրականութեան եւ Արուեստի թանգարանի ֆէյսպուքի էջէն ինչպէս նաեւ թերթիս բարեկամ եւ ազնիւ աշխատակից՝ Պրն. Ներսէս Պապայեանէն իմացանք, որ վերջերս Հայաստանի Գրականութեան եւ Արուեստի թանգարանը համալրուեցաւ արձակագիր, խմբագիր, հրապարակախօս Սիրան Սեգայի արխիւով:

Սեգան յետցեղասպանութեան տարիներու՝ յատկապէս 1940-60-ական թուականներու սփիւռքահայ ամենակարկառուն դէմքերէն է: Անոր անունը առանձնապէս կապուած է եղբոր՝ Մաթէոս Չարիֆեանի հետ, որուն վաղաժամ մահուընէ ետք Սեգայի եւ Վահէ Վահեանի նախաձեռնութեամբ հրատարակուած է Չարիֆեանի ժողովածուն:

Հանդիսութեան ընթացքին խօսք առած են թանգարանի տնօրէն՝ Կարօ Վարդանեանը, ինչպէս նաեւ պատմաբան Գեորգ Եազընճեանն ու Դոկտ. Սուրէն Դանիէլեանը:

Արխիւը թանգարանին յանձնած են Սիրան Սեգայի որդին եւ հարսը՝ տէր եւ տիկին Վահագն եւ Անի Զիւլիէլեանները, որոնց ջանքերով անցեալ տարի լոյս տեսած էին «Խորտակուած կեանքեր» եւ «Գիրք ծննդոց» վեպերը: Յանձնումի արարողութեան ներկայ եղած է նաեւ Զիւլիէլեան զոյգին ընկերակցող, Պէյրութի Վահան Թեքեան Վարժարանի վաստակաշատ նախկին տնօրէն Երուանդ Պապայեանի դուստրը՝ Փրոֆ. Սիլվա Գարայեանը:

Դաւանելով ռամկավար եւ ազատական սկզբունքներ, կը հաւատանք բազմակարծութեան եւ ազատ խօսքի իրաւունքի: Հետեւաբար՝ թերթիս մէջ հրատարակուած գրութիւնները անպայման չեն արտայայտեր խմբագրութեանս տեսակետը: Կամքէ անկախ սպորդած վրիպակներու պարագային, կ'ապաւինինք յօդուածագիրներուն եւ մեր ընթերցողներուն ներողամտութեան: